

KIESRAAD

GEVESTIGD IN HET GEBOUW VAN HET MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN TE 'S-GRAVENHAGE - TEL (070) 624881

postbus 20011 2500 EA 's-Gravenhage

XXXX
717911

<p>BINNENLANDSE ZAKEN</p> <p>INGEKOMEN</p> <p>6 MAART 1981</p> <p>Afdeling: CZW</p> <p>Agenda: CW 81/153</p> <p>RAPPEL NA WEKEN</p>

De Minister van Binnenlandse Zaken

Uw brief van 11 juni 1980
CW80/U275

Ons kenmerk
3395

's-Gravenhage, 5 maart 1981

Onderwerp
kiesrecht niet-
Nederlandse ingezetenen
voor de gemeenteraad

Bij brief van 11 juni 1980, CW80/U275, heeft U de Kiesraad gevraagd U van advies te dienen over de uitwerking van artikel 7.7. van het grondwetsherzieningsontwerp nr.13991. Artikel 7.7. van dat ontwerp, zoals dat in eerste lezing door de beide Kamers der Staten-Generaal is aanvaard, luidt als volgt:

"De wet kan het recht de leden van de gemeentewet te kiezen en het recht lid van de gemeenteraad te zijn toekennen aan ingezetenen, die geen Nederlander zijn, mits zij tenminste voldoen aan de vereisten die gelden voor ingezetenen die tevens Nederlander zijn."

In Uw brief vraagt U de Kiesraad met name aandacht te schenken aan de volgende vraagpunten:

- Dient onderscheid te worden gemaakt tussen de verschillende groepen van in ons land aanwezige niet-Nederlanders? Dient met name onderscheid te worden gemaakt tussen de onderdanen van de lidstaten van de EG en de andere niet-Nederlanders?
- Dient onderscheid te worden gemaakt tussen buitenlanders en de zogenaamde Molukse minderheid?
- Dienen de voorwaarden waaraan moet worden voldaan voor wat betreft het actief kiesrecht andere te zijn dan voor het passief kiesrecht?
- Hoelang moeten niet-Nederlandse ingezetenen in ons land verblijf hebben gehouden ten einde actief dan wel passief kiesrecht deelachtig te kunnen worden?
- Dient voor het passief kiesrecht het vereiste van beheersing van de Nederlandse taal te worden gesteld?

In zijn vergaderingen van 2 februari en 5 maart j.l. heeft de Kiesraad zich over deze materie gebogen. Naar aanleiding daarvan komt hij tot de volgende aanbevelingen.

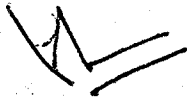
De Kiesraad is allereerst van oordeel, dat geen onderscheid moet worden gemaakt tussen de verschillende groepen niet-Nederlandse ingezetenen. Blijkens de Memorie van Toelichting is het uitgangspunt van deze grondwetsherziening, dat wat in de gemeenteraad wordt behandeld, vaak alle ingezetenen raakt en niet alleen de Nederlanders. Naarmate iemand langer in een land verblijft is het begrijpelijk, dat het gevoel van verbondenheid met de samenleving in dat land toeneemt. Het zou met dit uitgangspunt in strijd zijn onderscheid aan te brengen tussen onderdanen van EG-lidstaten en andere niet-Nederlanders of tussen Molukkers en andere niet-Nederlanders.

Naar aanleiding van Uw vraag, of voor het passief kiesrecht het vereiste van beheersing van de Nederlandse taal moet worden gesteld, merkt de Kiesraad het volgende op. Beheersing van de Nederlandse taal maar ook bekendheid met de hier te lande geldende politieke spelregels is onontbeerlijk om goed te kunnen functioneren in de gemeenteraad. Van de gemeenten kan niet verlangd worden, dat zij faciliteiten scheppen voor raadsleden die de Nederlandse taal niet goed beheersen. De verantwoordelijkheid voor het functioneren van de raadsleden ligt in de eerste plaats bij de politieke partijen. Aangenomen mag worden, dat deze bij de totstandkoming van de kandidatenlijsten voldoende aandacht zullen schenken aan dit aspect. De Kiesraad is dan ook van oordeel, dat aan het lidmaatschap van de raad geen wettelijke vereisten moeten worden gesteld met betrekking tot de beheersing van de Nederlandse taal. Ook overigens verdient het geen aanbeveling aan niet-Nederlanders ander vereisten te stellen voor het lidmaatschap van de raad dan aan Nederlanders. Afgezien van de te verwachten problemen bij de praktische uitwerking van dergelijke aanvullende vereisten, vindt de Kiesraad een groot bezwaar, dat deze vereisten door de niet-Nederlanders als discriminerend zullen worden ervaren.

Wel is de Kiesraad van oordeel, dat uit het hierboven genoemde uitgangspunt voortvloeit, dat voor de uitoefening van het actief en het passief kiesrecht door niet-Nederlanders een bepaalde verblijfsduur in Nederland moet worden voorgeschreven. Voor het actief kiesrecht denkt de Kiesraad daarbij aan een verblijfsduur van drie jaar. Aanknopingspunten daarvoor zouden kunnen zijn: de termijn van de Wet arbeid buitenlandse werknemers, waarna men gelijk gesteld wordt met Nederlanders, alsmede de termijn gehanteerd bij het vreemdelingenbeleid, waarna men geacht wordt zozeer verbonden te zijn aan de Nederlandse samenleving, dat echtscheiding niet meer leidt tot uitzetting. Een termijn van drie jaar zou bovendien overeenkomen met de termijn die de Scandinavische landen als eis stellen voor uitoefening van het kiesrecht door buitenlanders. Een grote minderheid van de Kiesraad acht een termijn van vijf jaar voor de toekenning van het actief kiesrecht meer aangewezen. Deze leden zijn van oordeel, dat met name aansluiting moet worden gezocht bij de termijn die geldt voor de naturalisatie.

Voor het passief kiesrecht dient naar het oordeel van de Kiesraad een verblijfsduur van vijf jaar verplicht te worden gesteld. Een minderheid uit de Raad geeft de voorkeur aan een periode van drie jaar. Met name het aspect van de beheersing van de taal en de bekendheid met de politieke spelregels is voor de meeste leden van de Kiesraad een belangrijke reden om voor het passief kiesrecht een langere verblijfsduur voor te schrijven dan voor het actief kiesrecht. Enkele leden van de Raad zijn daarentegen van oordeel, dat de vereisten voor het passief kiesrecht geen andere moeten zijn dan voor het actief kiesrecht.

De Kiesraad,

 ,voorzitter

 ,secretaris